

Svar på ledamöterna Sakari Rokkanens och Carita Orlandos samt flera andra (26) ledamöters motion om att stödja invånarnas arrangemang

VD/7375/00.02.00.03/2015

KN/AL/HW/JB, HY-L/ALS

Ledamoten Sakari Rokkanen och Carita Orlando samt 26 andra ledamöter har lämnat in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

"Vanda måste stöda invånarnas evenemang

Vanda stad måste ändra sin inställning i en mer tolerant riktning och vara mer tillmötesgående när det gäller evenemang på eget initiativ, även om evenemangen inte skulle ha någon ordinarie officiell arrangörsinstans.

Sociala medier har skapat en ny kanal för uppkomsten av gemenskapsskapande och öppna gruppevenemang. Evenemangen kan sätta igång som en idé hos några individer och snabbt vinna spridning i sociala medier och förverkligas som ett massevenemang som det inte går att fastställa någon egentlig arrangörsinstans för. Evenemangen är ofta fullständigt legala oarrangerade offentliga sammankomster som använder sig av den öppna stadsmiljö som fritt står till invånarnas förfogande.

De mer kända Vandaexemplen på arrangörslösa sammankomster me hundratals eller tusentals deltagare är Ölflytet som ordnas varje sommar i månadsskiftet juli-augusti samt de s.k. "mopoträffarna" som vunnit popularitet bland ungdomarna. Särskilt ölflytet har mött en hel del kritik på grund av de problem med nedskräpning som förekommer i samband med evenemanget. I samband med det ölflyt som ordnades sommaren 2015 slogs det upp med stora rubriker att Vanda inte gav tillstånd för ett företag att ställa upp kostnadsfria toaletter på stadens mark för att Vanda inte skulle uppfattas som officiell arrangör (VS 31.7.2015). Genom att förhindra tillgången på sopkärl, insamlingsställen och toaletter lyckas man inte stoppa evenemanget utan bara försvåra och fördyra upptäddningen av lämningarna.

I Helsingfors har man ett mycket modernare förhållningssätt i förhållande till massevenemang. Som ett gott exempel fungerar vappen: Helsingfors stad arrangerar inte evenemanget, men eftersom folk i alla fall samlas för att fests på vissa områden så är det med tanke på miljön, trivseln i stadsmiljön och fastigheternas ägare förnuftigt att ordna med sopkärl och sanitetsutrymmen i området och sörja för undantagsarrangemang inom kollektivtrafiken. Även i samband med ölflytet ordnades det till slut med en placering för toaletterna på Helsingforssidan.

En nyhet under sommaren var också att trots stadens njugga inställning så marknadsför Vanda stad ändå ölflytet som sitt sommarevenemang (VS 22.5.2015). Även i HRT:s reklam om Ringbanan har ölflytet lyfts fram som ett traditionellt Vandaevenemang (IS 30.6.2015). Vanda stad borde helt riktigt dra nytta av det stora mervärde för stadens brand som ölflytet och andra motsvarande evenemang medför när det gäller bilden av Vanda som en stad med aktiva invånare som agerar tillsammans i en samhällsgemenskap. Staden skulle kunna delta i evenemangen utan att behöva vara arrangör.

Vi undertecknade kräver att Vanda stad ändrar på sin inställning och sina direktiv vad gäller invånarnas arrangörslösa evenemang och sammankomster. Staden ska vid behov delta i evenemangens sophantering och andra nödvändiga arrangemang, även om arrangemangen inte ens skulle ha någon officiell arrangörsinstans. Detta betyder inte att staden därmed skulle vara evenemangens officiella arrangör, utan att staden å sin sida vill stöda en livskraftig stadskultur bland sina aktiva invånare".

Stadsfullmäktige 24.8.2015 § 18

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända det till stadsstyrelsen för beredning.

Stadsstyrelsen har 16.11.2015 § 13 behandlat det svar som beretts till motionen men beslutade enhälligt att återremittera ärendet för ny beredning.

Vid stadsfullmäktigemötet 24.8.2015 lämnade ledamöterna Sakari Rokkanen och Carita Orlando samt 26 andra ledamöter in en motion om att Vanda ska delta i Ölflytet och i andra evenemang som invånarna arrangerar. Vid samma fullmäktigemöte lämnade ledamoten Antero Eerola och 21 andra ledamöter in en fullmäktigemotion om att Vanda bör inleda samarbete med Ölflytet. Kulturservicen, Mellersta Nylands räddningsverk och Polisinrättningen i Östra Nyland samt verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö har gemensamt berett följande svar på motionen. Båda motionerna behandlas vid stadsstyrelsens sammanträde 7.3.2016.

Stadens kulturservice ger följande svar på motionen:

Vanda stad uppmuntrar till att förverkliga öppna träffar och andra evenemang i stadsmiljön. Stadens kulturservice förhåller sig positiv till olika slags evenemang eftersom de skapar en stadskultur som bygger på gemenskap helt oberoende av arrangör. I offentligheten har det framförts önskemål om att staden skulle ordna med toaletter (s.k. bajamajor) på sin mark samt sopinsamlingsställen så att åstranden kunde hållas i snyggt skick. Kulturservicen har inte några egna toaletter som kunde transporteras och inte heller några sopkärl, men det är möjligt att hitta en lösning. Under tidigare somrar har kulturservicen inte kontaktats med önskemål av ovan nämnda art.

Tidpunkterna för Ölflytet och de s.k. "mopotträffarna" varierar och de har ingen officiell arrangör som staden kunde förhandla med och komma överens om samarbete. Av denna orsak är det rätt svårt att ordna med gratis toaletter och sopkärl på rätt plats vid rätt tidpunkt. Det faller sig naturligt att kulturservicen ska vara samsamarbetskoordinator för evenemangen utom för "mopotträffarnas" del, då dessa helt klart hör till ungdomsväsandets evenemangskultur.

Träffarna är ungdomarnas egna självständiga sammankomster och körningar, tidpunkterna nämns inte på förhand, utan informationen sprids i sociala medier i ungdomarnas egna grupper. Polisen har redan under flera års tid varit förberedd med avseende på evenemangets trafiksäkerhet och ungdomsarbetsbarnen deltar i evenemanget. Träffarna är för det mesta sunda sammankomster med andra mopedintresserade ungdomar.

Vanda stads kulturservice producerar och möjliggör årligen över 2 000 evenemang och deltar dessutom som partner i flera tiotals evenemang. Fritidsnämnden i Vanda beviljar årligen 98 300 euro i projektunderstöd för olika evenemang.

Olika arbetsgrupper och samfund kan av fritidsnämnden ansöka om projektunderstöd för att förverkliga kulturevenemang och andra evenemang som kan klassas som kulturverksamhet i Vanda.

Mellersta Nylands räddningsverk och **Polisinrättningen i Östra Nyland** har lämnat följande utlåtande som sitt svar:

Mellersta Nylands räddningsverk och Polisinrättningen i Östra Nyland anser att Ölflytet i sin nuvarande form är ett farligt evenemang. Detta beror på att evenemanget i fråga inte har en ansvarig arrangör som skulle se till evenemangsdeltagarnas säkerhet. Dessutom är inte alkohol i förening med att flyta runt i det mörka strömmande vattnet på olika slags flytetyg en trygg kombination. Vid evenemanget tas det inte ansvar för de grundläggande element som lagen förutsätter för säkerheten vid olika evenemang och med vilkas hjälp ett evenemang kan arrangeras tryggt och säkert.

Arrangören för ett evenemang ska sörja för att evenemanget arrangeras på ett säkert sätt och att det inte åsamkar fara för människor, miljö eller egendom. Säkerhetsplaneringen inför evenemangen utgår från de förberedelser evenemangets arrangör gjort upp. På räddningsverkets webbplats finns handböcker och blanketter för hur man gör upp en räddningsplan för offentliga tillställningar. Då en räddningsplan för ett publikt evenemang görs upp bör arrangören utreda och bedöma evenemangets faror och risker, bestämma säkerhetsarrangemangen vid tillställningen samt ge nödvändiga säkerhetsinstruktioner för personalen samt publiken vid tillställningen i syfte att förebygga olyckor och att veta hur man agerar vid olycks- och farosituationer. Om evenemanget inte har någon arrangör blir riskerna med evenemanget oidentifierade och riskhanteringen förverkligas inte i sin helhet. Därmed förverkligas inte heller myndigheternas övervakning på ett ändamålsenligt sätt.

Ölflytet i Vanda är i detta nu ett evenemang för vilket ingen arrangör utsetts och därför ansvarar varje deltagare själv för sin egen säkerhet. Polisen och även andra myndigheter har dock en

skyldighet med avseende på hjälp och övervakning under evenemanget om den allmänna ordningen och säkerheten äventyras eller någon råkar i livsfara eller blir skadad.

Aktiviteter under evenemanget i fråga är exceptionellt riskfyllda eftersom användningen av alkohol då man färdas på vatten ökar risken för olyckor märkbart. En annan aktivitet med exceptionellt hög olycksrisk under evenemanget är att okontrollerat hoppa i vattnet från en bro. Det är ytterst sannolikt att det kommer att inträffa allvarliga olyckor i samband med evenemanget som resulterar i både skadade och döda om man inte lyckas ändra verksamhetssättet i enlighet med ansvarsfulla verksamhetsprinciper.

Mellersta Nylands räddningsverk och Polisnärheten i Östra Nyland är dessutom oroade över den risk en allvarligare olycka i anslutning till evenemanget skulle innebära för stadens image. En allvarlig olycka skulle få internationell spridning på grund av evenemangets exceptionellt okontrollerade karaktär. Men bland deltagarna i evenemanget finns numera även utlänningar som utgår från att den instans som arrangerar verksamheten också tagit hand om säkerhetsarrangemangen på tillbörligt sätt.

Mellersta Nylands räddningsverk och polisnärheten i östra Nyland rekommenderar inte att Vanda stad aktivt deltar i att anordna evenemanget. Om evenemanget trots allt arrangeras på Vanda stads område ser räddningsverket och Polisnärheten i Östra Nyland inget hinder för att staden med skattemedel sörjer för att exempelvis ordna med sopcontainrar och toaletter på området om staden anser att det är en vettig lösning. Detta beror på att fri användning av vatten och församlingsfrihet ingår i de medborgerliga rättigheterna och myndigheterna (polis- och räddningsmyndigheterna) kan därför inte förbjuda evenemanget. Sopcontainrar och allmänna toaletter ställs exempelvis ut i parkerna i Helsingfors under första maj- och nyårsfirandet.

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö konstaterar följande som sitt svar:

Enligt statistik som Finlands Simundervisnings- och Livräddningsförbund samlat in har antalet drunknade i Finland varierat mellan 108–167 personer årligen under första hälften av 2010-talet. I över hälften av drunkningsolyckorna med dödlig utgång har personen varit berusad. På basis av ovanstående kan inte kombinationen att röra sig på vatten och förtära alkohol rekommenderas.

Kommunalteknikcentralen har under tidigare år aktivt deltagit i att städa upp efter Ölflytet samt i renhållningskostnaderna eftersom evenemanget medför massvis med skräp. I och med att det inte finns någon ansvarig arrangör och inte heller någon annan samarbetsinstans har renhållningen efter evenemanget helt och hållet kommit att utföras och betalas av Helsingfors och Vanda städer samt fastigheterna intill strandområdet. Under de senaste åren har städerna strävat efter att underlätta situationen genom att låta placera sopcontainrar i strandparkerna i närheten av evenemangets startplats och mål. En del av deltagarna har tagit sitt ansvar och fört sina sopor till en sopcontainer. År 2015 var Vanda stads kostnader för städningen omkring 10 000 €, Helsingfors kostnader torde röra sig i liknande belopp medan det inte finns någon information om kostnaderna för strandområdets fastigheter. Allt det skräp och avfall som Ölflytet ger upphov till lyckas man inte städa upp eftersom deltagarna lämnar en stor del av soporna och flottarna i ån. Största delen av detta skräp och avfall sjunker ner till botten av ån och förs sedan så småningom i samband med översvämningar ut i Östersjön.

Före evenemanget undersöker räddningsmyndigheternas dykare systematiskt åbotten under broarna längs med hela rutten i syfte att trygga eventuella simhoppares samt ölflytarnas säkerhet. Staden ser till att allt skräp som samlats in före och efter jippet sorteras och transporteras till en lämplig avfallshanteringsplats.

Med anledning av Ölflytet är man tvungen att ordna med många provisoriska trafikarrangemang så att inte lättrafiklederna utmed ån överbelastas eller medborgarnas säkerhet äventyras p.g.a. extra fordonstrafik som dessutom bryter mot lagen.

Kommunalteknikcentralen beviljade inte förra sommaren tillstånd att ordna med provisoriska toaletter under evenemanget (s.k. bajamajor) längs med ölflytsrutten eftersom det företag som skulle leverera toaletterna inte gav staden en plan över toaletternas placering. Dessutom är fem

toaletter för fyratusen människor inte en dimensionering som är tillräcklig eftersom antalet enligt kalkylerna borde vara åtta gånger så stort.

Utlåtandena i sammandrag

Ölflytet innebär allvarliga olycksfallsrisker för deltagarna. På basis av ovanstående kan inte staden vara ansvarig arrangör för evenemanget varken nu eller framöver. Om en officiell arrangör för evenemanget skulle dyka upp kan denna arrangör bland annat ansöka om projektunderstöd från Fritidsnämnden för att förverkliga kulturevenemang och andra projekt som kan klassas som kulturell verksamhet i Vanda.

Eftersom man anser att det inte är möjligt att förbjuda evenemanget inom ramen för lagstiftningen är det för att bland annat råda bukt med de ofrånkomliga olägenheter nedskräpningen medför även i framtiden ändamålsenligt att placera ut sopcontainrar och toaletter vid startområdet och de områden där man går iland. Deltagarna i jippet bör motiveras till att självständigt städa upp efter sig genom att man aktivt informerar bland annat i sociala medier och via projektet Roskapoliisi.

Om en officiell arrangör inte uppenbarar sig förrän evenemanget arrangeras nästa gång i Vanda kommer kommunalteknikcentralen att leverera sopcontainrar och ett skäligt antal toaletter för evenemanget som placeras ut på funktionellt och strategiskt ändamålsenliga platser utmed Ölflytets rutt.

Stadsstyrelsen 7.3.2016 § 12

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge ledamöterna Sakari Rokkanen och Carita Orlando samt de 26 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med förslaget ovan, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 18.4.2016 § 13

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Anvisningar för sökande av ändring: 4.1 Besvärsförbud

Närmare information: Annukka Larkio, kulturdirektör, tfn 050 3181 686
Henry Westlin, stadsingenjör, tfn 09 839 22427
fornamn.efternamn(at)vanda.fi